

•rynek •ekonomika •hodowla •agrotechnika

Rosnące ceny żywności: potrzebujemy inwestycji w rolnictwo

Prawdą jest, że ceny zbóż na rynkach światowych nie są takie jak były w przeszłości. Ceny pszenicy, kukurydzy i ryżu są wyższe dwu-trzykrotnie w stosunku do cen sprzed dwóch lat. Ta sytuacja wywołała szeroką dyskusję w prasie, a także mobilizację światowych organizacji takich jak FAO, Bank Światowy, Parlament Europejski czy OCDE, w celu poszukiwania źródeł i sposobów przeciwdziałania „kryzysowi żywnościowemu”.

Jako jeden z głównych powodów wzrostu cen podaje się wzrost spożycia surowców rolniczych do produkcji biopaliw. Trudno się z tym zgodzić, wiedząc, że do ich produkcji przeznaczają się aktualnie w Europie ok. 1,1% powierzchni gruntów ornych, a w USA i Brazylii, gdzie produkcja biopaliw jest bardzo rozwinięta, odpowiednio 4% i 1%. Dodatkowo pszenica i ryż, których ceny wzrosły najbardziej, nie są wykorzystywane, lub tylko w minimalnych ilościach, do produkcji etanolu. Ocenia się, że nawet osiągnięcie 10% celu produkcji biopaliw w Unii Europejskiej w roku 2020, będzie wymagało przeznaczenia do ich produkcji ok. 15% powierzchni uprawnych a produkty uboczne produkcji biopaliw znajdą jednocześnie swoje wykorzystanie w żywieniu zwierząt.

Dużym nadużyciem jest twierdzenie, że ponad 800 milionów osób cierpi na świecie głód z powodu produkcji biopaliw. Niestety głód i niedożywienie istniały dużo wcześniej, niż rozpoczęto produkcję biopaliw na szeroką skalę.

Powody wzrostu cen żywności są inne. Jako główny z nich można wymienić stały wzrost popytu zarówno na podstawowe produkty żywnościowe, jak i na produkty przetworzone. Od kilku lat, produkcja pszenicy i kukurydzy jest niższa niż jej spożycie. Rosnące spożycie szczególnie w Chinach, Indiach i Brazylii (dla przykładu, w 1985 roku, przeciętny Chińczyk jadł rocznie 20 kg mięsa, natomiast obecnie około 50 kg), oraz ogólny wzrost populacji światowej sprawił że zapasy zbóż stopniały do poziomu najniższego od 40 lat! Dodatkowo, w ostatnich dwóch latach z powodów klimatycznych w wielu krajach, tradycyjnie eksportujących zboża, plony spadły nawet o połowę. Dla przykładu susza w Australii w roku 2006, czy na Węgrzech i Ukrainie w roku 2007.

Wpływ na ceny żywności mają również rosnące koszty energii, które przekładają się na koszty środków do produkcji rolnej (cena nawozów azotowych wzrosła o 350% od 1999 r.), oraz zwiększenie kosztów transportu.

Na wzrost cen żywności miały również wpływ spekulacje na rynkach surowców rolniczych i ograniczenia wywozu z niektórych krajów eksportujących żywność takich jak Indie, Kazachstan czy Ukraina. Niestety należy się liczyć z tym, że wysokie ceny utrzymają się w najbliższym czasie. Liczba ludności na świecie do roku 2015 zwiększy się o miliard ludzi. Wraz ze wzrostem poziomu życia w krajach rozwijających się będzie rosło spożycie mięsa. Zjawiska klimatyczne będą ciągle miały wpływ na produkcję rolniczą. Czy w tej sytuacji produkcja może nadażyć za ciągłym wzrostem spożycia? Wydaje się, że tak. Na świecie mimo postępującej urbanizacji i degradacji gleb ciągle niewykorzystane są powierzchnie uprawne. Na przykład w Brazylii bez konieczności naruszania zasobów Puszczy Amazońskiej do dyspozycji pozostaje ciągle 90 mln ha, a w krajach byłej ZSRR 20 mln ha opuszczonych po upadku komunizmu. Jedynie co jest potrzebne, to zwiększone nakłady na rolnictwo, na rozwój badań w dziedzinie rolnictwa i biotechnologii tak, aby można było produkować dużo, dobrej jakości żywności, zaspokajając jednocześnie potrzeby przetwórstwa na cele energetyczne, przy zachowaniu technik bezpiecznych dla środowiska.

Anna Kolakowska

Kukurydza w Polsce 2008

Siewy kukurydzy w roku bieżącym rozpoczęły się w drugiej dekadzie kwietnia. Po 20 kwietnia zostały jednak wstrzymane przez deszczową i chłodną pogodę. Ocenia się, że opóźnienia w zasiewach kukurydzy, w niektórych rejonach, w stosunku do warunków normalnych, wyniosły 2 tygodnie i zostały zakończone na początku czerwca.

Według Strategii Grains zbiory kukurydzy w Polsce wyniosą około 1,99 mln ton w stosunku do 1,89 mln ton w roku ubiegłym. Jednak brak opadów, szczególnie na zachodzie i północy kraju może zwerifikować te prognozy.

Polska, wieści z terenu:

Mazowieckie

Na terenie O/Ostrołęka powierzchnia uprawy kukurydzy wzrosła do około 12,4 tys. ha. Kukurydza została wysiana na stanowiskach, na których nie mogły być wysiane zboża jare z powodu podtopień. Siewy rozpoczęły się 26 kwietnia i trwały do 1 czerwca. Stan upraw jest zróżnicowany. W chwili obecnej zadawałające są plantacje z wcześniejszych siewów, natomiast rośliny z późniejszego siewu wykazują niedobór wody. Oznaki suszy szczególnie widoczne są na glebach lekkich. Szacunkowo plantacji słabych jest 25%, średnich 50%, zadawałających 25%.

Jolanta Budzichowska MODR O/Ostrołęka

Łódzkie

Rolnicy w województwie łódzkim, ze względu na wczesną i ciepłą wiosnę przystąpili, do siewu kukurydzy tuż po 15 kwietnia. Do końca kwietnia zasiano ok. 75% kukurydzy. Brak przygruntowych przymrozków, to duży powód do zadowolenia, jednak brak wystarczającej ilości opadów powoduje obawy wszystkich producentów. Właściwie poczynając od stycznia do chwili obecnej, czyli pierwszej dekady czerwca, wystąpił zdecydowany niedobór wody w porównaniu do wielolecia. Pomimo ciepłej wiosny na wielu plantacjach wystąpiła ploniarka zbożówka. Specjaliści Łódzkiego ODR zalecali opryskiwać plantacje insektycydami w fazie 3 liścia, przede wszystkim preparatami Karate lub Karate Zeon. Duże zagrożenie na młodych plantacjach stanowią chwasty, silnie konkurujące z kukurydzą głównie o wodę. Uwolnienie plantacji od chwastów stanowi przepustkę do uzyskania wyższych plonów, zatem producenci szukali wsparcia wśród doradców naszego Ośrodka, w celu doboru właściwego herbicydu. Obecnie rośliny kukurydzy mają około 60 - 70 cm i pomimo suszy plantacje wyglądają zadowolająco.

mgr inż. Barbara Günther Łódzki ODR w Bratoszewicach

Podkarpackie

W roku bieżącym w województwie podkarpackim nie przewidujemy większego wzrostu powierzchni zasiewów kukurydzy w stosunku do roku ubiegłego (w 2007 roku powierzchnia uprawy na kiszonkę wynosiła 3129 ha, a na ziarno 10752 ha).

Niesprzyjające warunki pogodowe po 20 kwietnia (stosunkowo niskie temperatury i częste opady deszczu) spowodowały opóźnienia w siewach kukurydzy, które zakończono około 15 maja. Ocenia się, że plantacje zasiane w terminach późniejszych znajdują się obecnie w fazie 5 - 6 liścia. Pomimo wycofania atrazyny rolnicy nie mają większych problemów z ochroną plantacji kukurydzy przed chwastami.

Ostatnio obserwujemy wśród rolników wzrost zainteresowania uprawą sorga. Powierzchnia zasiewów tego gatunku w gospodarstwach jest jednak niewielka, są to najczęściej małe plantacje zakładane w celach doświadczalnych. Na polu doświadczalnym PODR w Boguchwale również zasiano jedną odmianę sorga, którą rolnicy będą mogli zobaczyć w czasie trwania Dni Otwartej Drzwi.

Katarzyna Sitek, Anna Moskal
PODR Boguchwała

Kujawsko Pomorskie

Wydaje się, że na naszym terenie zasiewy kukurydzy są powierzchniowo zbliżone do roku ubiegłego (powierzchnia nie przekroczyła 60 tysięcy ha w województwie łącznie). Plantacje bardzo zróżnicowane w zależności od gleby i terminu siewu. Niestety nie padało od przeszło miesiąca (na terenie powiatów byłego woj. wrocławskiego), a temperatury przekraczały 30°C. Powołano w gminach komisje do szacowania strat spowodowanych suszą. Kukurydze na dobrych glebach i siane w optymalnym terminie są w fazie od 10 - 12 liści, ale dużo o wiele mniejszych (6 - 8 liści). Na polach, gdzie termin wykonywania oprysków na chwasty przyspadał w najbardziej gorącym okresie, skuteczność zabiegów była bardzo mała. Na dzień dzisiejszy, na wszystkich plantacjach, w mniejszym, lub większym stopniu występują objawy niedoboru wody. Wegetacja jest zahamowana, rośliny „stoja”, ale w tej uprawie każdy opad deszczu (jeżeli taki będzie w najbliższym czasie) poprawi ich kondycję.

Zofia Trawczyńska - KP ODR

Rynek zbóż pod koniec sezonu 2008

Zapowiedź dobrych zbiorów pszenicy na poziomie 650 mln ton (według USDA, IGC), czyli o 8% wyższych niż w roku ubiegłym (610,8 mln t) dała nadzieję na odbudowanie światowych zapasów. Jednak ciągle notowane są duże wahania cen na światowych rynkach zbóż. Zła pogoda w rejonach produkcyjnych kukurydzy w USA, powoduje, że ziarno tego gatunku bije kolejne rekordy cenowe 287 \$/t (Giełda Chicago, notowania z 13.06) wpływając na wahań cen pozostałych zbóż.

Bilans zdrowia WPR - decydujące półroczcie

Komisja Europejska planuje zakończenie do końca 2008 roku negocjacji dotyczących zmian Wspólnej Polityki Rolnej, w ramach tzw. Bilansu Zdrowia.

Napięty kalendarz Komisja tłumaczy koniecznością wprowadzenia zmian, przed mającymi się odbyć w roku przyszłym, wyborami do Parlamentu Europejskiego, a także zmianami składu Komisji. Teoretycznie, od początku 2009 roku system podejmowania unijnych decyzji będzie bardziej skomplikowany. Każda decyzja, w tym wszelkie zmiany w WPR, będą musiały zapadać na zasadzie wspólnej decyzji podejmowanej przez Parlament i Komisję - taki system przewiduje Traktat Lizboński, którego losy po zawetowaniu go przez Irlandię, stoją pod znakiem zapytania.

Mimo wszystko europejskie organizacje zawodowe przygotowują się do twardej negocjacji w obronie europejskiego rolnictwa.

Od 1 lipca przewodnictwo w UE obejmuje Francja, a minister rolnictwa tego kraju, Michel Barnier, będzie kierował pracami rady unijnych ministrów rolnictwa. Przytaczamy kilka wypowiedzi ministra, zawartych w jego wystąpieniu podczas kongresu Upraw Połowych ORAMA w dniu 10 czerwca w Troyes, które budzą nadzieje wśród producentów kukurydzy na wsparcie ich postulatów:

„Regulacja rynków, utrzymanie skutecznej interwencji, jest moim priorytetem. Bez niej nie wyobrażam sobie istnienia polityki rolnej”

„Istnieje pilna konieczność uruchomienia mechanizmów zarządzania ryzykiem (klimatycznym i sanitarnym). W przyszłości być może także ryzykiem cenowym”

„Moim priorytetem jest utrzymanie pierwszego filaru, a nie rozmycie go w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich”.

Zobaczymy, jaki będzie ostateczny efekt negocjacji zmian unijnej polityki rolnej. Pozostaje mieć nadzieję, że Polska przyłączy się do obrony unijnych instrumentów sprzyjających branży produkcji kukurydzy.

Anna Kolakowska

